

# ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

73.



## KURJER LITIEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ 13-го Сентября — 1838 — Wilno. Вторек. 13-го Września.

### ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна.

Въ послѣдней половинѣ истекшаго Августа мѣсяца и началъ сего Сентября, учебныя заведенія Бѣлорусскаго Округа осчастливлены были посѣщеніемъ Господина Министра Народнаго Просвѣщенія. Его Высокопревосходительство изволило обозрѣть въ продолженіи сего времени: Динабургскую Гимназію, обѣ Виленскія съ Благороднымъ Пансіономъ и всѣ учебныя заведенія въ Вильнѣ находящіяся, Гродненскую Гимназію съ Благороднымъ Пансіономъ, Гродненскій Образцовый женскій Пансіонъ и Гимназію въ Бѣлостокѣ.

Отправясь 12 Августа изъ С. Петербурга чрезъ Псковъ въ Вильну, Господинъ Министръ посѣтилъ въ проездѣ свой чрезъ Динабургъ 17 числа утромъ тамошнюю Гимназію, въ коей производилъ испытаніе во всѣхъ классахъ, и, оставшись вполне доволенъ отвѣтами учащихъся, равно какъ и найденнымъ въ Гимназіи порядкомъ, благодарилъ Директора и учителей. Послѣ сего, осмотрѣвъ вновь строящееся для Гимназіи зданіе, и посѣтивъ Коменданта крѣпости, Его Высокопревосходительство въ 6 часовъ по полудни отправился въ дальнѣйшій путь, и прибылъ въ Вильну на другой день.

19 числа представлены были Господину Министру находящіяся въ Вильнѣ Чиновники Гражданскаго вѣдомства, Медико-Хирургической Академіи, управленія Бѣлорусскаго учебнаго Округа, Ценсурнаго Комитета и Обсерваторій, а равно Директоры и Инспекторы первой и исправляющій должность Директора Инспекторы второй Виленской Гимназіи. Въ 12-ть часовъ Господинъ Министръ, вмѣстѣ съ Г. Виленскимъ Военнымъ Губернаторомъ Княземъ Долгоруковымъ, въ сопровожденіи Гражданскаго Губернатора, Управляющаго Бѣлорусскимъ учебнымъ Округомъ Помощника Попечителя и другихъ чиновниковъ, прибыли въ первую Виленскую Гимназію, гдѣ на дворѣ оной собраны были всѣ чиновники и ученики какъ сей Гимназіи, такъ и Базиліанскаго Уезднаго Училища, въ сложномъ числѣ 730 человекъ. По принятіи рапорта отъ Директора Устинова, Господинъ Министръ обратился къ представленнымъ Его Высокопревосходительству Помощникомъ Попечителя, Инспектору Гимназіи и учителямъ съ вопросами о мѣстѣ ихъ образованія и времени службы, благодарилъ ихъ за усердное исполненіе своихъ обязанностей, приобѣщавъ Виленскимъ учебнымъ заведеніямъ милостивое одобреніе Государя Императора, при Высочайшемъ посѣщеніи оныхъ въ минувшемъ году, и въ краткихъ словахъ указавъ на важность призванія наставниковъ юношества въ семь краѣ, обращающему на себя особенное вниманіе Правительства, присовокупилъ, что прабывъ сюда съ намѣреніемъ удостовѣриться въ правильномъ ходѣ ученія, пополнить недостатки, если какіе окажутся и дать публичному воспитанію въ здѣшнихъ заведеніяхъ быстрѣйшее направленіе къ высокой предначзанной Правительства цѣли. За сѣмъ Господинъ Министръ обошелъ по рядамъ учащихъся, обращаясь ко многимъ изъ нихъ съ вопросами и испол-

### WIAOMOŚCI KRAJOWE.

WILNO.

Въ drugiej połowie zeszłego Sierpnia i na początku teraźniejszego Września, Szkolne Zakłady Okręgu Białoruskiego były uszczęśliwione odwiedzeniem Jaśnie Wielmożnego Pana Ministra Narodowego Oświecenia. W przeciągu tego czasu Pan Minister raczył obejrzeć: Gimnazjum Dyneburskie, oba Wileńskie ze Szlachečnym Pensyonem i wszystkie zakłady szkolne, w Wilnie znajdujące się, Gimnazjum Grodzieńskie ze Szlachečnym Pensyonem, Grodzieński Wzorowy Pensyon panien i Gimnazjum w Białym-Stoku.

Wyjechawszy 12-go Sierpnia z S. Petersburga przez Pskow do Wilna, Pan Minister odwiedził w swym przejeździe przez Dyneburg, dnia 17-go zrana tameczne Gimnazjum, w którym doświadczał uczniów we wszystkich klasach, i, będąc zupełnie zadowolony z odpowiedzi uczących się, równie jak ze znalezionego w Gimnazjum porządku, dziękował Dyrektorowi i Nauczycielom. Potem, obejrawszy nowo wznoszącą się budowę dla Gimnazjum i odwiedziwszy Komendanta twierdzy, Jaśnie Wielmożny Minister o godzinie szóstej wieczorem udał się w dalszą podróż, i nazajutrz przybył do Wilna.

Dnia 19 go przedstawiani byli Panu Ministrowi znajdujący się w Wilnie Urzędnicy Władz Cywilnych, Akademii Medyko-Chirurgicznej, Zarządu Białoruskiego Okręgu Szkolnego, Komitetu Cenzury i Obserwatorium, również Dyrektor i Inspektor pierwszego i Sprawujący obowiązek Dyrektora Inspektor drugiego Gimnazjów Wileńskich. O południu Pan Minister razem z P. Wileńskim Wojennym Gubernatorem Xięciem Dołhorukowym, w towarzystwie Cywilnego Gubernatora, Zarządzającego Białoruskim Okręgiem Szkolnym Pomocnika Kuratora i innych Urzędników, przybyli do Pierwszego Gimnazjum Wileńskiego, gdzie na dziedzińcu zebrani byli wszyscy Urzędnicy i uczniowie, tak tego Gimnazjum, jako i Bazyliańskiej Szkoły Powiatowej, w liczbie 730. Po przyjęciu raportu od Dyrektora Ustinowa, Pan Minister obrócił się do przedstawianych sobie przez Pomocnika Kuratora, Inspektora Gimnazjum i Nauczycieli, czyniąc zapytania o miejscu ich kształcenia się i czasie służby, dziękował za gorliwe pełnienie swych obowiązków, które zjednało dla wileńskich zakładów Szkolnych łaskawą pochwałę Cesarza Jego Mości, przy Najwyższym ich odwiedzeniu roku przeszłego, i, w krótkich wyrazach opowiedziawszy ważność powołania nauczycieli młodzieży w tym kraju, zwracającym na siebie szczególną uwagę Rządu, dodał, że przybył tu w zamiarze przekonać się o regularnym toku uczenia, dopełnić niedostatki, jeżeli się jakie okażą i nadać publicznie wychowaniu w tutajszych zakładach bystrzejszy postęp i kierunek do wysokiego, od Rządu zamierzonego celu. Potem Pan Minister przechodził szeregi uczniów, czynił niektórym z nich zapytania i zupełnie zadowolony z wesołej ich postawy, jednostajności i ochędoztwa w odzieniu i dokładnych odpowiedzi; poczem, na zaproszenie P. Wojennego Gubernatora i Dyrektora Gimnazjum, Jaśnie Wielmożny Minister przeszedł do nowo wyporządkowanej sali

въ остатокъ доволенъ бодримъ ихъ видомъ, единообразіемъ и опрятностію одежды и правильностію отвѣтовъ; потомъ, по приглашенію Г-на Военнаго Губернатора и Директора Гимназіи, Его Высокопревосходительство перешелъ во вновь отдѣланную для рисовальнаго класса залу, гдѣ выслушалъ приветственныя рѣчи, произнесенныя учениками на Русскомъ, Нѣмецкомъ и Латинскомъ языкахъ. По окончаніи рѣчи, сочиненной и произнесенной на Русскомъ языкѣ ученикомъ VII класса Ляховичемъ и заключающейся словами „*Боже Царя храни*“ всѣ прочіе ученики, собранныя на Гимназическомъ дворѣ, раздѣляя чувства, изъясненныя товарищемъ, представителемъ ихъ, единодушно воскликнули ура! Трогнутый радушнымъ привѣтствіемъ учащихъ, Господинъ Министръ изъявилъ имъ признательность свою и благодарилъ Директора Устинова за найденный въ Гимназіи порядокъ и хорошее во всѣхъ отношеніяхъ устройство.

Изъ первой или Губернской Гимназіи Господинъ Министръ отправился въ половинѣ втораго часа во вторую Виленскую Гимназію, съ ея Благодѣтельнымъ Пансіономъ. При входѣ въ рекреационную залу, гдѣ находились всѣ учителя, воспитанники Пансіона съ ихъ гувернерами и приходящіе ученики Гимназіи, представлены были Господину Министру Помощникомъ Попечителя, чиновники Гимназіи и Пансіона, коихъ Его Высокопревосходительство также спрашивалъ о мѣстѣ ихъ образованія, времени службы и способѣ преподаванія возложенныхъ на нихъ предметовъ. Послѣ сего воспитанникъ Пансіона Игнатій Порако отъ имени своихъ товарищей привѣтствовалъ Господина Министра краткою рѣчью на Русскомъ языкѣ, а воспитанникъ Юндзилъ прочелъ сочиненные на сей случай ученикомъ VII класса Осовецкимъ Русскіе стихи. Похваливъ изъясненныя въ этихъ привѣтствіяхъ чувства, Его Высокопревосходительство обошелъ по рядамъ Пансіонеровъ и обращался ко многимъ изъ нихъ съ разными вопросами, на которые они отвѣчали радушно и правильно; потомъ Господинъ Министръ обзрѣвалъ всѣ принадлежности Пансіона, какъ то: учебныя пособія, классныя комнаты, дортуары, больницу, кухню, баню, и присутствовалъ при обѣденномъ столѣ воспитанниковъ. При выходѣ изъ Пансіона, Его Высокопревосходительство изъявилъ исправляющему должность Директора онаго Инспектору Бякстеру совершенную признательность за отличное во всѣхъ отношеніяхъ устройство сего заведенія.

20 числа Господинъ Министръ осматривалъ первую Виленскую Гимназію въ подробности и производилъ испытаніе во всѣхъ классахъ ея по тѣмъ предметамъ, кои въ тотъ день преподавались въ нихъ, а именно: въ первомъ классѣ по Русскому языку, во II по Латинскому, въ III по Русской Исторіи, въ IV по Географіи, въ V по Всеобщей Исторіи и въ VI по Латинскому языку; при чемъ Его Высокопревосходительство самъ предлагалъ ученикамъ многіе вопросы и вполнѣ остался довольнымъ правильностію отвѣтовъ ихъ; въ особенности же по Русскому языку и Всеобщей Исторіи, изъ коихъ по послѣднему предмету отличился предъ прочими ученикъ V класса Феликсъ Адамовичъ. Сверхъ сего ученики V и VI классовъ, по приказанію Господина Министра, декламировали Русскіе стихи: Правильное чтеніе ихъ и чистое произношеніе самыхъ трудныхъ выраженій, служили лучшимъ удостовѣреніемъ того навыка, какой приобрѣли уже питомцы здѣшнихъ учебныхъ заведеній въ языкѣ общаго ихъ отечества. Оставляя Гимназію, Господинъ Министръ снова благодарилъ Директора Устинова за успѣхи учениковъ, кои, по отзыву Его Высокопревосходительства, превзошли Его ожиданія.

Въ слѣдующій день Воскресеніе, лучшіе по поведенію и успѣхамъ ученики первой Виленской Гимназіи, въ числѣ 200 человекъ представлены были Господину Министру въ его комнатахъ, гдѣ вручивъ ученикамъ, окончившимъ въ минувшемъ учебномъ году полный курсъ Гимназическаго ученія, значительныя имъ серебряныя медали, Его Высокопревосходительство обѣщалъ одного изъ нихъ ученика Ляховича принять на казенное содержаніе въ высшее учебное заведеніе, а ученика Цивинскаго, согласно желанію его посвятить себя изученію медицины, поручилъ попеченію Президента Виленской Медико-Хирургической Академіи, который и изъявилъ готовность принять его въ сіе заведеніе также на казенное содержаніе. Потомъ Господинъ Министръ благодарилъ представленныхъ ему учениковъ за благонаправленное поведеніе ихъ и прилежаніе къ наукамъ, и въ краткихъ, но сильныхъ выраженіяхъ объяснилъ имъ ту пользу, какую можетъ доставить въ будущемъ ихъ назначенію, предлагаемое имъ Правитель-

rysunkow, gdzie słucał mów witalnych, mianych przez uczniów, w językach Rosyjskim, Niemieckim i Łacińskim. Po skończeniu mowy, napisanej i mianej w języku Rosyjskim przez ucznia VII-mej klasy, Lachowicza, zakończonej wyrazami „*Boże Króla zachowaj*“, wszyscy inni uczniowie, na gimnazyalnym dziedzińcu zebrani, podzielaając uczucia, wynurzone przez towarzysza, ich reprezentanta, jednogłośnie wykrzyknęli ура! Wzruszony radośnym powitaniem uczniów, Pan Minister oświadczył im swą wdzięczność i dziękował Dyrektorowi Ustinowi za znalezione w Gimnazjum porządek i dobre we wszystkich względach urządzenie.

Z pierwszego czyli Gubernialnego Gimnazjum, Pan Minister udał się o pół do wtórej, do drugiego Gimnazjum Wileńskiego z jego Szlachetnym Pensyonem. Przy wejściu do sali rekreacyjnej, w której się znajdowali wszyscy Nauczyciele, wychowawcy Pensyonu, ze swymi Guwernerami i przychodzący uczniowie Gimnazjum, byli przedstawiani Panu Ministrowi przez Pomocnika Kuratora, Urzędnicy Gimnazjum i Pensyonu, o których Jaśnie Wielmożny Minister również rozpytywał się o miejscu ich sposobienia się, czasie służby i sposobie wykładania poruczonych im przedmiotów. Potem uczeń Pensyonu, Ignacy Porako, w imieniu swych towarzyszy, powitał Pana Ministra krótkim przemówieniem w języku Rosyjskim, a uczeń Jundziłł przeczytał ułożone z tej okoliczności przez ucznia VII klasy Osowieckiego wiersze Rosyjskie. Pochwaliwszy wyrażone w tych powitaniach uczucia, Jaśnie Wielmożny Minister przechodził szeregi pensjonarzy i wielom z nich czynił rozmaite pytania, na które z radością dokładnie odpowiadali; potem Pan Minister oglądał wszystkie przynależności Pensyonu, jakoto: pomoce naukowe, sale lekcyjne, izby sypialne, izbę chorych, kuchnię, łaźnię i był obecnym obiadowi uczniów. Przy wyjściu z Pensyonu Jaśnie Wielmożny Minister oświadczył sprawującemu obowiązek Dyrektora, Inspektorowi tego Pensyonu, zupełną wdzięczność za odznaczające się we wszystkich względach urządzenie tego zakładu.

Dnia 20-go Pan Minister oglądał pierwsze Gimnazjum Wileńskie we wszystkich szczegółach i czynił doświadczenie uczniów we wszystkich klassach z tych przedmiotów, które dnia tego były w nich wykładane, mianowicie: w klassie I języka Rosyjskiego, w II, Łacińskiego, w III Historii Rosyjskiej, w IV Geografii, w V Historii Powszechnej i w VI języka Łacińskiego; przyczem Jaśnie Wielmożny Minister sam wiele zadawał uczniom pytań, i zupełnie był zadowolony z dokładnych odpowiedzi, szczególnie zaś z języka Rosyjskiego i Historii Powszechnej, z których w ostatnim przedmiocie odznaczał się przed innymi uczeń V klasy Felix Adamowicz. Nadto uczniowie V i VI klasy, na rozkaz Pana Ministra, deklamowali wiersze Rosyjskie. Dokładne ich czytanie i czystość wymawiania najtrudniejszych wyrazów, posłużyły za najlepsze przekonanie o tѣm nawyknienu, którego już nabyli wychowawcy tutejszych zakładów szkolnych w języku spólnej ich ojczyzny. Opuszczając Gimnazjum, Pan Minister znowu dziękował Dyrektorowi Ustinowi za postępy uczniów, które, podług wyrazów Jaśnie Wielmożnego Ministra, przewyższyły jego oczekiwanie.

Następnego dnia, w Niedzielę, lepsi w prowadzeniu się i naukach uczniowie pierwszego Gimnazjum Wileńskiego, w liczbie 200, przedstawiani byli Panu Ministrowi w jego pokojach, gdzie oddawszy uczniom, którzy w upłynionym roku szkolnym skończyli zupełny kurs nauk Gimnazyalnych, przeznaczone dla nich medale srebrne, Jaśnie Wielmożny Minister obiecał jednego z nich, Lachowicza, przyjąć na koszt skarbowy do Wyższego Zakładu Szkolnego, a ucznia Cywińskiego, podług chęci jego poświęcenia się naukom medycyny, polecił opiece Prezydenta Wileńskiej Akademii Medyko-Chirurgicznej, który też oświadczył gotowość przyjęcia go do tego zakładu, także na koszt skarbowy. Potem Pan Minister dziękował przedstawianym mu uczniom za obyczajne ich sprawowanie się i pilność do nauk, i w krótkich, lecz mocnych, wyrazach, wyłożył im te korzyści, które może dać w przyszłym ich przeznaczaniu dające się im przez Rząd gruntowne nksztalcenie, i konieczność bezwarunkowej uległości ustanowionym nad nimi Zwierzchnikom, których wszystkie dzia-

ством прочное образование и необходимость безусловнаго повиновенія поставленнымъ надъ нами начальникамъ, коихъ всѣ дѣйствія и требованія стремятся единственно къ тому, чтобы вести питомцевъ своихъ по пути правому и содѣлать ихъ полезными слугами Царю и отечеству. Въ тотъ же день Господинъ Министръ обозрѣвалъ Виленскую Астрономическую Обсерваторію и зданія Медико-Хирургической Академіи.

22 Августа въ Высочайшій день коронаціи Его Императорскаго Величества Господинъ Министръ принималъ поздравленія отъ всѣхъ находящихся въ Виленѣ чиновниковъ, а за сѣмъ Виленское Еврейское Общество чрезъ Кагалныхъ членовъ своихъ поднесло Его Высочайшему Превосходительству, составленный по предложенію Г-на Военнаго Губернатора Князя Долгорукова, формальный Актъ, по силѣ коего общество сіе, убѣдясь въ пользу публичнаго воспитанія, постановило въ ознаменованіе настоящаго торжества и прибытія въ Вилену Господина Министра, жертвовать ежегодно по 1250 руб. сереб. на учрежденіе въ Виленѣ особаго учебнаго училища для образованія Евреевъ.

На слѣдующій день, т. е. 23 Августа Господинъ Министръ осматривалъ вторую Виленскую Гимназію и производилъ испытаніе во всѣхъ классахъ оной по предметамъ тѣмъ преподавателямъ, кои присутствовали въ классахъ, а именно въ I классѣ по Географіи, во II по Алгебрѣ, въ III по Русскому языку, въ IV по Всеобщей Исторіи, въ V по Русской словесности и въ VI по Математикѣ, преподаваемой на языкѣ Французскомъ. — И здѣсь, какъ въ первой Гимназіи, Господинъ Министръ самъ предлагалъ воспитанникамъ вопросы, и остался совершенно доволенъ оказанными ими успѣхами, равно какъ и чистымъ Русскимъ произношеніемъ ихъ; въ особености жетѣмъ соревнованіемъ и приличіемъ въ пріемахъ, коими отличаются воспитанники сего заведенія. По отбытіи изъ второй Гимназіи Его Высочайшему Превосходительству, вторично поблагодаривъ управляющаго оною Инспектора Бякстера, посѣтилъ Виленскій Образцовый Пансіонъ для воспитанія благородныхъ дѣвицъ, содержимый Дворянами Рабцевичами, съ соборіемъ отъ казны. — Въ рекреационной залѣ, гдѣ собраны были всѣ наличныя пансіонерки въ числѣ 17, одна изъ нихъ дѣвица Сандецкая, отъ имени совоспитанницъ своихъ, привѣтствовала Господина Министра краткою рѣчью на Русскомъ языкѣ. Такъ какъ въ пансіонѣ семь, за переводомъ онаго въ новое помѣщеніе и не прибытіемъ по сему случаю большей части воспитанницъ, уволенныхъ на вакацію, ученіе еще не началось, то Господинъ Министръ не производилъ испытанія; въ удостовѣреніе же успѣховъ воспитанницъ въ отечественномъ языкѣ, онѣ декламировали наизусть Русскіе стихи, и Его Высочайшему Превосходительству остался вполне доволенъ правильною декламаціею ихъ и безошибочнымъ произношеніемъ; послѣ сего Господинъ Министръ обозрѣлъ классныя комнаты, дортуары, столовыя и больницю Пансіона и благодарилъ содержателей за соответствующее, утвержденному для ихъ заведенія положенію, устройство онаго и найденный въ немъ во всѣхъ отношеніяхъ отличный порядокъ.

24 числа воспитанники Виленскаго Благороднаго Пансіона представлены были Господину Министру въ его комнатахъ, гдѣ Его Высочайшему Превосходительству изволилъ спрашивать многихъ изъ нихъ о разныхъ предметахъ, и остался доволенъ ответами ихъ. Въ тотъ же день въ два часа по полудни, посѣтивъ вовсе неожиданно Благородный Пансіонъ, Господинъ Министръ нашелъ оный во всѣхъ отношеніяхъ въ надлежащемъ порядкѣ и приказалъ собрать такъ называемыя параллельныя классы по Французскому языку. На произведенномъ въ семь классовъ имъ самимъ испытаніи, воспитанники оказали удовлетворительныя успѣхи, за что Его Высочайшему Превосходительству изъявилъ имъ свое удовольствіе и снова благодарилъ Инспектора Бякстера. — Въ 5 часовъ по полудни Господинъ Министръ, вмѣстѣ съ Княземъ Долгоруковымъ отправился въ Гродно, куда и прибыла 25 числа.

На другой день принявъ Дворянство Гродненской Губерніи, всѣхъ Гражданскихъ и училищныхъ Чиновниковъ, Господинъ Министръ въ первомъ часу отправился съ Г. Генералъ-Губернаторомъ Княземъ Долгоруковымъ и въ сопровожденіи главнѣйшихъ сановниковъ для обозрѣнія Гродненской Губернской Гимназіи и Благороднаго при оной Пансіона. Въ первой всѣ ученики въ числѣ 220 были поставлены въ Гимназической залѣ. Господинъ Министръ обойдя рады ихъ и обратясь къ некоторымъ съ вопросами о мѣстѣ ихъ рожденія и времени поступленія въ Гимназію, осмотрѣлъ потомъ классное помѣ-

щеніе и требованія дающа единственно до того, абы своихъ воспитанцевъ проводить дорогою правую и учинить ихъ полезными слугами Монарше и отечеству. Того же дня Pan Minister oglądał Wileńskie Obserwatorium Astronomiczne i budowy Akademii Medyko-Chirurgicznej.

Dnia 22-go Sierpnia, w dniu Wysokiej Uroczystości, Koronacyi Najjaśniejszego Cesarza Jego Mości, Pan Minister przyjmował powinszowania od wszystkich znajdujących się w Wilnie urzędników, a potem Wileńska Gmina żydowska przez swoich członków kahalnych złożyła Jaśnie Wielmożnemu Ministrowi, sporządzony na przeżycie P. Wojennego Gubernatora Xięcia Dołhorukowa, Akt formalny, na mocy którego gmina ta, przekonawszy się, o pożytku publicznego wychowania, postanowiła dla oznaczenia tej Uroczystości i przybycia do Wilna Pana Ministra, składać coroczną ofiarę po 1,250 rubli srebrem, na założenie w Wilnie osobnej Szkoły Powiatowej dla kształcenia żydów.

Nazajutrz, to jest 23-go Sierpnia, Pan Minister oglądał drugie Gimnazjum Wileńskie i czynił examina we wszystkich jego klassach, z przedmiotów tych Nauczycieli, którzy obecni byli w klassach, a mianowicie w I klassie z Geografii, w II z Algebry, w III z Języka Rosyjskiego, w IV z Historii Powszechnej, w V z Literatury Rosyjskiej i w VI z Matematyki, w języku francuzkim wykładanej. I tu, jak w Gimnazjum pierwszym, Pan Minister sam czynił uczniom pytania i był zupełnie zadowolony z okazanych przez nich postępów, również, jak i z czystego ich wymawiania Rosyjskiego; szczególnie zaś z tego spółubiegania się i przystojności w obcowaniu, którym odznaczają się uczniowie tego zakładu. Po oddaleniu się z drugiego Gimnazjum, Jaśnie Wielmożny Minister, powtórnie podziękowawszy Zarządzającemu niem Inspektorowi Bjaksterowi, odwiedził Wileński Pensyon Wzorowy dla wychowania Panien Szlachetnych, utrzymywany przez Dworzan Rabcewiczów, z pomocą ze Skarbu. W sali rekreacyjnej, gdzie się znajdowały zebrane wszystkie, przybyłe już pensyonarki, w liczbie 17, jedna z nich, Panna Saudecka, w imieniu swoich spółtowarzyszek, powitała Pana Ministra krótką przemową w języku Rosyjskim. Ponieważ w Pensyonie tym, z przyczyny jego przeniesienia do nowego lokalu i nieprzybycia dla tej okoliczności większej części uczennic, na wakacje uwolnionych, nauki jeszcze nie były rozpoczęte, przeto Pan Minister nie czynił examinu; dla okazania zaś postępów w języku ojczystym, uczennice deklamowały z pamięci Ruskie wiersze, a Jaśnie Wielmożny Minister został zupełnie zadowolony z dokładnej ich deklamacyi i bezomyłkowego wymawiania; poczem Pan Minister obejrzał pokoje lekcyjne, sypialne, jadalne i chorobnią Pensyonu, i dziękował utrzymującym za odpowiadające utwierdzonej dla ich zakładu ustawie urządzenie i za znalezione we wszystkich względach odznaczający się porządek.

Dnia 24-go, wychowawcy Wileńskiego Pensyonu Szlachetnego byli przedstawiani Panu Ministrowi w jego pokojach, gdzie Jaśnie Wielmożny Minister u wielu z nich raczył rozpytywać się o różnych przedmiotach i z odpowiedzi był zadowolony. Tegoż dnia o godzinie wtórej z południa, odwiedziwszy zupełnie niespodziewanie Pensyon Szlachetny, Pan Minister znalazł go we wszystkich względach w należytym porządku i rozkazał zebrać tak nazywane klasy parallelne języka francuzkiego. Na czynionym w tej klassie examinie, wychowawcy okazali postępy zaspakajające, z czego Jaśnie Wielmożny Minister oświadczył im swoje zadowolenie i znowu dziękował Inspektorowi Bjaksterowi. O godzinie piątej z południa, Pan Minister razem z Xięciem Dołhorukowym wyjechał do Grodna, dokąd przybyli dnia 25-go.

Nazajutrz po przybyciu przyjąwszy Dworzanstwo Gubernii Grodzieńskiej, wszystkich Cywilnych Szkolnych Urzędników, Pan Minister o godzinie pierwszej udał się z P. Jenerał-Gubernatorem Xięciem Dołhorukowym i w towarzystwie Główniejszych Urzędników dla obejrzenia Grodzieńskiego Gimnazjum Gubernialnego i Szlachetnego przy nim Pensyonu. W Gimnazjum wszyscy uczniowie, w liczbie 220, byli uszykowani w sali Gimnazyalnej. Pan Minister przechodził szereg i uczyniłszy niektórym zapytania, o mjejscu ich urodzenia i czasie wejścia do Gimnazjum, oglądał potem pomieszczenie klass, bibliotekę i gabinet fizyczny. Z Gimna-

ценіе, библіотеку и физическій кабинетъ. Изъ Гимназіи, перейдя въ Благородный Пансіонъ, гдѣ воспитанники собраны были въ рекреационной залѣ, Его Высокопревосходительство обозрѣлъ въ подробности всѣ помѣщенія Пансіона, а потомъ изволилъ присутствовать при обѣдѣ Пансіонеровъ, въ продолженіи коего ласково разговаривалъ съ многими изъ воспитанниковъ. При отбытіи изъ Гимназіи Господинъ Министръ благодарилъ Директора и Инспектора оной за найденный какъ въ Гимназіи, такъ и въ Пансіонѣ порядокъ и хорошее устройство.

Послѣ того Господинъ Министръ посѣтилъ новоучрежденный въ Гроднѣ Образцовый для воспитанія двѣдцѣ Пансіонъ Г-жи Савичевой, и оставшись совершенно доволенъ хорошимъ устройствомъ оного, изъявилъ содержательницѣ свою благодарность; сопровождавшимъ же Его Высокопревосходительство Предводителю Дворянства и нѣкоторымъ изъ Почетнѣйшихъ Дворянъ объяснилъ пользу сего заведенія для здѣшняго края.

27 Августа Господинъ Министръ снова посѣтилъ Гимназію и въ продолженіи трехъ часовъ производилъ испытаніе во всѣхъ классахъ оной. Его Высокопревосходительство особенно остался доволенъ успѣхами учениковъ по Русскому языку и словесности, а также въ IV классѣ по языку Латинскому, и снова благодарилъ Директора за хорошее состояніе Гимназіи и Благороднаго Пансіона.

28 Августа Господинъ Министръ прибылъ въ Вѣлостокъ и въ тотъ же день изволилъ обозрѣть тамошнюю Областную Гимназію, въ коей, по случаю воскреснаго дня, не было ученія и ученики собраны были на Гимназическомъ дворѣ по классамъ въ числѣ 450 человекъ. Изъ нихъ ученикъ Шумковскій 2-й привѣтствовалъ Его Высокопревосходительство отъ имени своихъ товарищей краткою рѣчью.

Въ слѣдующій день Господинъ Министръ, прибывъ въ Гимназію, производилъ въ теченіи утра испытаніе по всемъ классамъ изъ Русскаго языка, Исторіи, Географіи, Математики и Латинскаго языка. Хорошіе вообще успѣхи по всемъ предметамъ, и въ особенности въ Русскомъ языкѣ, правильное ихъ произношеніе въ семь послѣднемъ, прамые и непринужденные отвѣты, доказывающіе похвальное между ними соревнованіе, заслужили одобреніе Господина Министра, и Его Высокопревосходительство изъявилъ за то свою благодарность училищному начальству.

Вечеромъ тогоже числа нѣкоторые изъ учениковъ Вѣлостокской Гимназіи имѣли счастье въ комнатахъ, занимаемыхъ Господиномъ Министромъ, декламировать, въ присутствіи Г. Генералъ-Губернатора и нѣкоторыхъ посѣтителей, Русскіе стихи и разыграть нѣсколько музыкальныхъ сценъ ихъ собственнаго сочиненія. Его Высокопревосходительство снова одобрилъ учениковъ милостивою своею похвалою за ихъ успѣхи, прилежаніе и хорошее поведеніе, засвидѣствованныя начальствомъ Гимназіи.

30 Августа въ Высокоторжественный день тезоименитства Его Императорскаго Высочества Государя Наслѣдника Цесаревича, Господинъ Министръ изволилъ принимать Дворянство и мѣстное Начальство Вѣлостока. На данный вечеромъ Правителемъ Вѣлостокской Области балъ, были приглашены и нѣкоторые изъ отличнѣйшихъ учениковъ Гимназіи.

1 Сентября, предъ отъѣздомъ своимъ изъ Вѣлостока, Господинъ Министръ изволилъ еще въ послѣдній разъ принять преподавателей и учащихся Гимназіи въ Дворцовомъ саду, и повторилъ имъ отеческія наставленія свои, которыя оставили во всѣхъ чувствѣ сильнѣйшей ревности къ ихъ обязанностямъ и превсполнили ихъ живѣйшею признательностію къ милостивому обращенію высокаго своего Начальника. Громкія нелицемярныя восклицанія юношества напутствовали Его Высокопревосходительство при отъѣздѣ его изъ Вѣлостока.

2 Сентября Господинъ Министръ возвратился въ Вильну, и на другой день снова посѣтилъ первую Виленскую Гимназію, производилъ испытаніе въ IV и VI классахъ по предметамъ Географіи Россійскаго Государства и Русской словесности, по коимъ учащіяся отвѣчали весьма удовлетворительно; потомъ отправился во вторую Гимназію, гдѣ представлены были старшими воспитанниками Благороднаго Пансіона написанныя ими, по приказанію Его Высокопревосходительства, Русскія сочиненія, имѣвшія одну общую тему: Высочайшее посѣщеніе Вильны Государемъ Императоромъ въ минувшемъ году. Сочиненія сіи числомъ 56, представлены были безъ поправокъ учительскихъ, въ томъ самомъ видѣ, какъ оны написаны были воспитанниками, съ ихъ ошибками въ расположеніи плана и въ оборотахъ языка. Въ сихъ первыхъ трудахъ питомцевъ Виленскаго Пансіона на поприщѣ Русской словесности, Госпо-

зумъ przeszedłszy do Pensyonu Szlacheckiego, gdzie wychowawcy zebrani byli w sali rekreacyjnej, Pan Minister obejrzał szczególowie cały lokal Pensyonu; a potem raczył byđ obecny przy obiedzie Pensyonarzy, w ciągu którego łaskawie rozmawiał z wielu uczniami. Przy oddaleniu się z Gimnazjum P. Minister dziękował jego Dyrektorowi i Inspektorowi za znalezione, tak w Gimnazjum, jako i w Pensyonie, porządek i dobre urządzenie.

Potem Pan Minister odwiedził nowo założony w Grodnie Wzorowy dla wychowania panien Pensyon Pani Sawiczowej, i zostawszy zupełnie zadowolonym z dobrego w nim urządzenia, oświadczył utrzymującej swe podziękowanie; a towarzyszącym, Jaśnie Wielmożny Minister, Marszałkowi Dworzanstwa i niektórym ze znakomitszych Dworzan, wyłożył pożytki tego zakładu dla kraju tutejszego.

Dnia 27-go Sierpnia, Pan Minister znou odwiędził Gimnazjum i w przeciągu trzech godzin czynił doświadczenie we wszystkich jego klassach. Jaśnie Wielmożny Minister szczególniej był zadowolony z postępu uczniów w Rossyjskim języku i Literaturze, tudzież w IV-ej klassie z języka Łacińskiego, i znou dziękował Dyrektorowi za dobry stan Gimnazjum i Szlacheckiego Pensyonu.

Dnia 28-go Sierpnia Pan Minister przybył do Białego-Stoku: tegoż dnia raczył oglądać tameczne Obwodowe Gimnazjum, w którym, z powodu dnia niedzielnego, nie było lekeji, a uczniowie byli zgromadzeni na dziedzińcu Gimnazyalnym podług klass, w liczbie 450. Z nich uczeń Szumkowski 2-gi powitał Jaśnie Wielmożnego Ministra w imieniu swych towarzyszy krótką przemową.

Dnia następnego Pan Minister, przybywszy do Gimnazjum, czynił przez cały czas ranny doświadczenia we wszystkich klassach z języka Rossyjskiego, Historii, Jeografii, Matematyki i języka Łacińskiego. Dobre w ogólności postępy uczniów we wszystkich przedmiotach, a szczególniej w języku Rossyjskim, dokładne ich wymawianie w tym ostatnim, proste i niewymuszone odpowiedzi, dowodzące chwalebnej między nimi emulacyi, zasłużyły na pochwałę Pana Ministra, który oświadczył za to swe podziękowanie Zwierzchności Szkolnej.

Wieczorem dnia tegoż, niektórzy z uczniów Gimnazjum Białostockiego mieli szczęście, na pokojach, przez Pana Ministra zajmowanych, deklamować, w obecności P. Jenerał Gubernatora i niektórych gości, wiersze w języku Rossyjskim i grać kilka muzycznych sztuk swojej kompozycyi. Jaśnie Wielmożny Minister znou udarował uczniów łaskawą swą pochwałą za ich postępy, pilność i dobre sprawowanie się, przez Zwierzchność Gimnazyalną zaświadczone.

Dnia 30-go Sierpnia, w dniu Wysokiej Uroczystości Imienia Jego CESARSKIEJ WYSOKOŚCI PANA NASTĘPCY CESARZEWICZA, Pan Minister raczył przyjmować Dworzanstwo i miejscową Zwierzchność Białego-Stoku. Na bal dany wieczorem przez Rządzącego Obwodu Białostockiego zaproszeni byli niektórzy zwięcej odznaczających się uczniów Gimnazjum.

Dnia 1-go Września, przed odjazdem swoim z Białego Stoku, Pan Minister raczył jeszcze raz ostatni przyjąć Nauczycieli i uczniów Gimnazjum w ogrodzie pałacowym, i powtórzył im ojcowskie swe nauki, które zrodziły we wszystkich uczucie wielkiej gorliwości ku swym obowiązkom i przejęły ich najżywszą wdzięcznością za łaskawe z nimi obejście się Wysokiego Naczelnika swojego. Grzmiące niewymuszone okrzyki młodzi przeprowadzały Jaśnie Wielmożnego Ministra przy jego odjeździe z Białego-Stoku.

Dnia 2-go Września, Pan Minister powrócił do Wilna, a nazajutrz, odwiedziwszy znou pierwsze Gimnazjum Wileńskie, czynił doświadczenie w IV-tej i VI klassach z przedmiotów Jeografii Państwa Rossyjskiego i Literatury Rossyjskiej, w których uczniowie odpowiadali w sposób cale zaspakajający; potem udał się do drugiego Gimnazjum, gdzie okazane mu były przez starszych uczniów Szlacheckiego Pensyonu napisane przez nich na rozkaz Pana Ministra, ćwiczenia w języku Rossyjskim, z jednej spólnej temy, Najwyższego odwiedzenia Wilna przez Cesarza Jego Mości w roku przeszłym. Ćwiczenia te, w liczbie 56 przedstawione były bez poprawek nauczycielskich, tak, jak były napisane przez uczniów, z ich omyłkami w układzie planu i zwrotach języka. W początkowych tych pracach wychowawców Pensyonu Wileńskiego w zawodzie Literatury Rossyjskiej, Pan Minister ze szczególnem zadowoleniem uważał dany im dobry kierunek. W rozmaitych formach, przy mniej-

дний Министръ съ особеннымъ удовольствіемъ замѣтилъ данное имъ доброе направленіе. Въ разнообразныхъ формахъ, при меньшихъ или большихъ способностяхъ, всё они съ дѣтскою откровенностію изложили въ сочиненіяхъ своихъ чувства пламеннаго восторга, порожденнаго въ нихъ Высочайшимъ посвѣщеніемъ и желаніе содѣлаться въ послѣдствіи достойными слугами Царя благодѣтеля. По выѣздѣ изъ второй Гимназіи, Господинъ Министръ посѣтилъ частный двѣичій Пансіонъ Коллежскаго Секретаря Германа. Тамъ въ рекреационной залѣ собраны были всѣ воспитанницы въ числѣ 37, изъ коихъ двѣицы Багеньская и Оссольнская привѣтствовали высокаго Гостя краткими рѣчами на Русскомъ и Нѣмецкомъ языкахъ; послѣ чего произведено было испытаніе въ Русскомъ языкѣ и Всеобщей Исторіи, и Господинъ Министръ остался совершенно доволенъ хорошими успѣхами воспитанницъ въ обоихъ сихъ предметахъ, ихъ правильнымъ чистымъ Русскимъ произношеніемъ и Хронологическими свѣдѣніями въ Исторіи, кои сообщены имъ по методѣ Язринскаго; въ особенности же обратила на себя вниманіе Его Высокопревосходительства восьмилѣтняя воспитанница Вансовичъ, читавшая басню Крылова Левъ и Лисица и получившая отъ Его Высокопревосходительства подарокъ. По окончаніи испытанія, воспитанницы высшихъ классовъ пропѣли хоромъ при аккомпаниментѣ фортепіано, Народный Гимнъ *Боже Царя храни*, съ сочиненными къ нему Дворяниномъ Кажинскимъ варіаціями. При отбытіи изъ Пансіона, Господинъ Министръ объявилъ содержателямъ оного совершенную признательность свою за данное воспитанницамъ доброе направленіе и успѣхи ихъ въ Русскомъ языкѣ; о чемъ и приказалъ объявить по всему Бѣлорусскому учебному Округу.

4 Сентября въ Воскресеніе, оставшіеся въ Благородномъ Пансіонѣ воспитанники представлены были, по распоряженію Господина Министра, Г-ну Военному Губернатору Князю Долгорукову и возобновили въ его присутствіи чтеніе некоторыхъ написанныхъ ими сочиненій о Высочайшемъ посвѣщеніи Вильны Государемъ Императоромъ. Найдя въ піесахъ сихъ тотъ же образъ мыслей и тѣже внушенныя воспитанникамъ чувства приверженности къ престолу, кои замѣчены уже были въ прежде-читанныхъ въ Пансіонѣ сочиненіяхъ, Господинъ Министръ изъявилъ питомцамъ и ихъ начальникамъ особенную свою признательность; послѣ чего Пансіонеры, по приглашенію Г-на Военнаго Губернатора, угощаемы были въ Дворцовомъ саду.

На слѣдующій день Господинъ Министръ изволилъ осматривать частный двѣичій Пансіонъ Серанвилля и таковыя же Пансіоны, содержимыя въ Вильнѣ при двѣичьихъ монастыряхъ: Греко-Унитскомъ Базиліанскъ и Римско-Католическихъ Бернардинокъ, Визитокъ и Бенедиктинокъ, и найдя вездѣ должный порядокъ, остался доволенъ сими заведеніями; въ особенности же Пансіонами Базиліанокъ и Бенедиктинокъ за добрый духъ и за оказанные воспитанницами успѣхи въ Русскомъ языкѣ, за что Его Высокопревосходительство и приказалъ объявить настоятельницамъ сихъ Монастырей свою благодарность.

6 го Сентября въ часъ по полудни всѣ училищныя чиновники, воспитанники Благороднаго Пансіона и ученики обѣихъ Виленскихъ Гимназій и Базиліанскаго уѣзднаго училища собраны были передъ Дворцомъ, гдѣ Г. Министръ, вмѣстѣ съ Г. Генералъ Губернаторомъ Княземъ Николаемъ Андреевичемъ Долгоруковымъ, обходя по рядамъ учащихся, изволилъ проставиться съ ними и поручить ихъ особому покровительству Его Сіятельства Князя Долгорукова; послѣ чего давъ краткое наставленіе учащимъ и учащимся, Господинъ Министръ изъявилъ еще разъ свое удовольствіе первымъ и похвалялъ усердіе послѣднихъ. — Въ тотъ же день въ 4½ часа по полудни Его Высокопревосходительство отправился изъ Вильны по тракту въ Митаву.

Со времени образованія въ Россіи Министерства Народнаго Просвѣщенія, западныя Губерніи Бѣлорусскаго учебнаго Округа (именовавшася прежде Виленскимъ) не были еще посѣщаемы ни однимъ изъ Гг. Министровъ. По сему приѣздѣ и трехнедѣльное пребываніе здѣсь Его Высокопревосходительства останется тѣмъ болѣе безавбвеннымъ для всѣхъ учебныхъ заведеній сего Округа, которыя имѣли счастье видѣть у себя главнаго своего Начальника. Нѣкоторыя изъ сихъ заведеній, какъ то Виленскій Благородный Пансіонъ и Гродненская Гимназія съ Благороднымъ ея Пансіономъ воспріяли свое существованіе подъ его управленіемъ; прочія же получили совершенное преобразование. Успѣшны ходъ сихъ заведеній и доброе направленіе, данное нравственному воспитанію юношества въ духѣ

сшихъ или большихъ zdolnościach, wszyscy z dziecinna otwartością opisałi w swych utworach uczucie pałającego uniesienia, wznieconego w nich przez Najwyższe odwiezienie i chęć stania się w następnosci godnymi sługami Monarchy Dobroczyńcy. Po oddaleniu się z drugiego Gimnazjum Pan Minister zwiedził prywatny Pensyon panien, utrzymywany przez Sekretarza Kollegialnego Hermana. Tam w sali rekreacyjnej zebrane były wszystkie uczennice, w liczbie 37, z których Panny Bagieńska i Ossolinska powitały Dostojnego Gościa krótkimi przemowami w językach Rossyjskim i Niemieckim; poczem czynione było doświadczenie w języku Rossyjskim i Historii Powszechniej, i Pan Minister był zupełnie zadowolony z dobrych postępów uczennic w obu tych przedmiotach, z prawidłowego i czystego wymawiania Rossyjskiego i z chronologicznych wiadomości w Historii, które wykładano im podług metody Jazwińskiego; szczególnie zaś zwróciła na siebie uwagę Jaśnie Wielmożnego Ministra ośmioletnia uczennica Wansowiczówna, która czytała bajkę Kryłowa Lew i Lis, i otrzymała od Pana Ministra podarek. Po ukończeniu examinu, uczennice klas wyższych śpiewały chorem przy towarzyszeniu fortepianu hymn narodowy: *Boże Króla zachowaj*, z przydanemi do niego waryacyami kompozytocy JP. Każyńskiego. Na wyjściu z Pensyonu Pan Minister oświadczył utrzymującym zupełną swoją wdzięczność, za dany uczniom dobry kierunek i postęp ich w języku Rossyjskim; o czem też kazał ogłosić po całym Szkolnym Okręgu Białoruskim.

Dnia 4-go Września, w Niedzielę, pozostali w Szlachetnym Pensyonie uczniowie byli przedstawiani, z rozporządzenia Pana Ministra, P. Wojennemu Gubernatorowi Xięciu Dołhorukowu i w jego obecności ponowili czytanie niektórych ćwiczeń, przez nich napisanych o Najwyższym pobycie w Wilnie Cesarza Jego Mości. Znalazłszy w nich tenże sposób myślenia i te wpojęne wychowawcom uczucia poświęcenia się dla Tronu, które już były dostrzeżone w pierwiej czytanych w Pensyonie pismach, Pan Minister oświadczył wychowawcom i ich Nauczycielom szczególną swoją wdzięczność, o czem uczniowie Pensyonu, na wezwanie P. Wojennego Gubernatora, czestowani byli w ogrodzie pałacowym.

Nazajutrz Pan Minister raczył oglądać prywatny pensyon panien Cerenville i także pensyony, utrzymywane w Wilnie przez zakonnice przy klasztorach: Greko-Unickim Bazylianek i Rzymsko Katolickim Bernardynek, Wizytek i Benedyktynek, i znalazłszy wszędzie należyty porządek, był zadowolony z tych zakładów; w szczególności zaś z Pensyonów Bazylianek i Benedyktynek, z dobrego ducha i okazanych przez uczennice postępów w języku Rossyjskim, za co Pan Minister rozkazał oświadczyć Przełożonym tych klasztorów swą wdzięczność.

Dnia 6 Września, o godz. pierwszej z południa, wszyscy Urzędnicy Szkolni, uczniowie Szlachetnego Pensyonu, uczniowie obu Gimnazyj Wileńskich i Bazyliankiej Szkoły Powiatowej zebrani byli na dziedzińcu pałacowym, gdzie P. Minister razem z P. Jenerał Gubernatorem Nikołajem Andrzejewiczem Dołhorukowym, przeszedłszy szeregi uczniów, raczył pożegnać się z nimi i poruczyć ich szczególnej opiece Jaśnie Oświeconego Xięcia Dołhorukowa, po czem dawszy krótką naukę nauczycielom i uczniom, Pan Minister raz jeszcze oświadczył swoje zadowolenie pierwszym i pochwalił gorliwość ostatnich. Dnia tegoż o pół do piątej wieczorem Jaśnie Wielmożny Minister wyjechał z Wilna traktem do Nitawy.

Od czasu ustanowienia w Rossyi Ministerjum Narodowego Oświecenia, Gubernie Zachodnie Białoruskiego Okręgu Szkolnego (nazywanego dawniej Wileńskim), nie były jeszcze zwiedzane przez żadnego z PP. Ministrów. A zatem przyjazd i trzytygodniowy pobyt w tym kraju Jaśnie Wielmożnego Ministra zostanie tém więcej pamiętnym dla wszystkich szkolnych zakładów tego Okręgu, które miały szczęście widzieć u siebie Głównego Naczelnika swojego. Niektóre z tych zakładów, jak to Wileński Pensyon Szlachetny i Gimnazjum Grodzieńskie ze swym Szlachetnym Pensyonem wzięty swój początek pod Jego zarządem; inne zaś otrzymały zupełne przekształcenie. Pomysłny postęp tych zakładów i dobry kierunek, dany moralnemu wychowaniu młodzieży w duchu ojcystym, oraz przywiązanie do Tronu, zasłużyły na zupełną pochwałę Jaśnie Wielmożnego Ministra. Po-

отечественномъ и привязанности къ престолу, заслужили полное одобреніе Господина Министра. Одобреніе это составляетъ самую лестную награду для всѣхъ чиновъ училищнаго сословія Бѣлорусскаго Округа за труды, ими досель подъятыя, и вмѣстѣ послужить сильнѣйшимъ поощреніемъ къ вѣдшему усугубленію усердія ихъ на будущее время; милостивое же и отеческое обращеніе Его Высокопревосходительства съ учащимися возбудило въ нихъ послѣднихъ чувства живѣйшей радости и искреннѣйшей признательности къ Высокому ихъ Начальнику.

Предъ отъѣздомъ своимъ Господинъ Министръ изъяснилъ письменно признательность свою Управляющему Бѣлорусскимъ учебнымъ Округомъ помощнику попечителя за постоянное и просвѣщенное усердіе его къ пользамъ сего Округа, и поручилъ ему объявить удовольствіе Его Высокопревосходительства всѣмъ чиновникамъ осмотреннымъ имъ учебныхъ заведеній, за найденный въ нихъ порядокъ, отличные успѣхи учениковъ и хорошее направленіе ихъ нравственности.

#### Санктпетербургъ, 5-го Сентября.

Государь Императоръ, выѣхавъ изъ Крейта въ ночи съ 15-го на 16-е число, прибылъ благополучно въ Мюнхенъ 16-го числа въ пять часовъ утра.

17-го, Его Величество въ шесть часовъ утра отправился, для посѣщенія Короля Виртембергскаго, въ Фридерихсгафенъ, замокъ Его Величества на берегу Констанскаго Озера, куда и прибылъ того же числа въ одиннадцать часовъ вечера. Пробывъ 18 число съ Королемъ и Августѣйшею Его Фамиліею Его Величествомъ, того же числа, въ одиннадцать часовъ вечера, отправился въ Аугсбургъ.

20-го числа, въ Аугсбургѣ, Государь Императоръ въ сопровожденіи Короля Баварскаго, присутствовалъ при вступленіи войскъ къ лагерь, и изволилъ кушать съ Его Величествомъ Королемъ, у Принца Карла, брата Его Величества Короля, начальствующаго собраннымъ корпусомъ; на семь обѣдъ находились всѣ Генералы и Полковники, принадлежащіе къ собраннымъ войскамъ, равно и свиты Ихъ Величества.

Въ Аугсбургѣ, 21-го числа Августа, въ Воскресенье, Государь Императоръ, вмѣстѣ съ Его Величествомъ Королемъ Баварскимъ, изволилъ присутствовать у церковнаго парада войскъ, собранныхъ въ лагерь, послѣ чего, возвратясь въ городъ, изволилъ отправиться, въ третьемъ часу по полудни, чрезъ Ниренбергъ въ Веймаръ, куда и прибылъ благополучно 25 числа, въ десять часовъ утра.

Государь Наслѣдникъ Цесаревичъ продолжаетъ употреблять Эмскія минеральныя воды, которыя приносятъ Его Высочеству ощутительную пользу. Здоровье Государя Цесаревича находятъ теперь въ удовлетворительномъ состояніи.

6-го Августа, день рожденія Его Императорскаго Высочества Великой Княжны Маріи Николаевны, былъ празднованъ въ Эмсъ слѣдующимъ образомъ:

Попутру, въ шесть часовъ, при пробужденіи Государя Цесаревича, хоръ военной музыки, прибывшій изъ Кобленца, по распоряженію тамошняго военнаго начальства, привѣтствовалъ Его Императорское Высочество, Русскимъ народнымъ гимномъ: „Боже! Царя Храни.“ Всѣ находящіеся здѣсь Русскіе приглашены были къ обѣденному столу Герцогини Нассауской, на коемъ изволилъ присутствовать Государь Цесаревичъ. При вступленіи ночи, публичный садъ и берега рѣки Ланы были отлично иллюминированы разноцвѣтными огнями, между коими горѣли Императорскій Россійскій гербъ и вензельное имя Ея Высочества Великой Княжны. Окрестныя горы были освѣщены кострами. Два хора музыки, одинъ разѣзжавшій по рѣкѣ въ иллюминированной лодкѣ, а другой въ саду; попеременно играли для удовольствія собравшейся изъ окрестностей многочисленной публики. Въ заключеніе былъ сожженъ фейерверкъ. Прекрасная погода благопріятствовала сему празднику.

7-го Августа поутру, Его Высочество ѣздила въ Кобленцъ, куда изволила прибыть, для свиданія съ Государемъ Цесаревичемъ, Принцессою Оранскою, Ея Императорское Высочество Великая Княгиня Анна Павловна, на пути своемъ изъ Теплица въ Гагу. — Въ шестомъ часу по полудни, Государь Цесаревичъ, простившись съ Ея Высочествомъ, возвратился въ Эмсъ. (С. П.)

Высочайшею Грамотою отъ 17 (29) Іюля Командиръ крѣпости Замосць, Инженеръ-Генераль-Майоръ Труссонъ 2 й, Всемилоостивѣйше пожалованъ Ка-

чвѣла та stanowi najchlubniejszą nagrodę dla wszystkich Członków Szkolnego Zgromadzenia Okręgu Białoruskiego, za prace przez nich dotąd podjęte, i razem posłuży dzielną pobudką do tѣmъ więkzego natężenia swej gorliwości w czasie przyszłym; a łaskawe i rodzicielskie obejście się Pana Ministra z uczniami, wzbudziło w tych ostatnich uczucia najżywszej radości i najszczerzej wdzięczności ku Wysokiemu ich Naczelnikowi.

Jaśnie Wielmożny Minister przed odjazdem oświadczył przez pismo swą wdzięczność Zarządzającemu Białoruskim Szkolnym Okręgiem Pomocnikowi Kuratora, za stateczną i światłą jego gorliwość o dobro tego Okręgu i porучилъ mu oświadczyć swe zadowolenie wszystkim Urzędnikom obejrzanym przezeń zakładów szkolnych, za znalezione w nich porządek, odznaczające się postępy uczniów i dobry kierunek ich moralności.

#### Sankt-Petersburg, 5-go Września.

Cesarz Jego Mość, wyjechawszy z Kreuth w noc z dnia 15-go na 16-ty, szczęśliwie przybył do Monachium dnia 16-go o piątej zrana.

Dnia 17-go, NAJJAŚNIEJSZY PAN o godzinie szóstej zrana wyjechał, dla odwiedzenia Króla Wirtemberskiego, do Friderichshafen, zamku Królewskiego nad brzegiem jeziora Konstancyjskiego, dokąd przybył dnia tegoż o jedenastej w nocy. Przepędziwszy dzień 18 z Królem i Najjaśniejszą Jego Familją, Cesarz Jego Mość dnia tegoż, o jedenastej w nocy, wyjechał do Auszpurga.

Dnia 20-go, w Auszpurgu, Cesarz Jego Mość w towarzystwie Króla Bawarskiego, był obecny przy wejściu wojsk do obozu, i raczył byдъ na obiedzie z Królem Jego Mością, u Xięcia Karola, brata Królewskiego, dowodzącego Korpusem zebranych; na tym obiedzie znajdowali się wszyscy Jenerałowie i Półkownicy, należący do wojsk zebranych, również i orszak NAJJAŚNIEJSZYCH CESARZA i Króla Ich Mości.

W Auszpurgu, dnia 21-go Sierpnia, w Niedzielę Cesarz Jego Mość, razem z Najjaśniejszym Królem Bawarskim, raczył znajdować się na paradzie kościelnej wojsk, w obozie zgromadzonych, potem wróciwszy do miasta, raczył wyjechać, o godzinie trzeciej z południa, przez Norymbergę do Weimaru, dokąd szczęśliwie przybył dnia 25, o dziesiątej zrana.

Cesarzewicz NASTĘPCA używa jeszcze wód mineralnych w Ems, które widoczną przynoszą Jego Wysokości pomoc. Zdrowie Cesarzewicza Jego Mości znajduje się teraz w stanie zaspakajającym.

Dnia 6-go Sierpnia, dzień urodzin Jej Cesarskiej Wysokości WIELKIEJ Xiężniczki MARYI NIKOŁAJEWNY, obchodzony był w Ems sposobem następującym:

Zrana, o godzinie szóstej, za obudzeniem się Cesarzewicza Jego Mości, chor muzyki wojskowej, z Koblentzu przybyły, z rozporządzenia tamecznej Zwierzchności wojskowej, powitał Jego Cesarską Wysokość, hymnem Narodowym Ruskim: „Boże Króla zachowaj!“ Wszyscy znajdujący się tu Rosyjanie zaproszeni byli na obiad do Xiężny Nassauskiej, na którym raczył się znajdować Cesarzewicz Jego Mość. Za nadjeściem nocy, ogrod publiczny i brzegi rzeki Lany były pięknie oświecone różnobarwnymi ogniami, między którymi jaśniały Cesarski herb Rosyjski i Cyfra Jej Wysokości WIELKIEJ Xiężniczki. Góry okoliczne oświecone były garęciami stósmi drzewa. Dwa chory muzyki, jeden przejeżdżający się po rzece w illuminiowanej łodzi, a drugi w ogrodzie, na przemian grały dla zabawienia licznie zgromadzonej z okolic publiczności. Na zakończenie spalony był fajerwerk. Piękna pogoda sprzyjała tej uroczystości.

Dnia 7-go Sierpnia, Jego Wysokość jeździł do Kohlenz, dokąd raczyła przybyдъ, dla widzenia się z Cesarzewiczem Jego Mością, Xiężna Oranii, Jej Cesarska Wysokość WIELKA Xiężna ANNA PAWŁOWNA, po drodze z Töplitz do Hagl. — O godzinie szóstej z południa, Cesarzewicz Jego Mość, pożegnawszy się z Jej Wysokością, do Ems powrócił. (P. P.)

Przez Najwyższy Dyplomata, 17-go (29) Lipca, Dowódzca Twierdzy Zamościa, Jenerał-Major Inżynier i Truzson 2 gi, Najłaskawiej mianowany Kawalerem Or-

валеромъ *Ордена Св. Анны первой степени, Императорскою Короною украшеннаго.*

— Высочайшею Грамотою, 23 го Июля, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ *ордена Св. Александра Невскаго, Тайный Советникъ Сенаторъ Челлишевъ.*

— Высочайшими Грамотами 17-го Июля Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами орденовъ: *Св. Анны 1-й степени, Императорскою Короною украшеннаго, Начальникъ 4-й Легкой Кавалерійской дивизіи, Генераль-Лейтенантъ Шабельскій, и Св. Станислава 1-й степени: Генераль-Майоры: Командиръ 1-й бригады 10-й Пѣхотной дивизіи, Мисевскій и Военный Полковникъ Дѣйствующей Арміи Стороженко.*

## ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Г Е Р М А Н І Я.

Веймаръ, 7-го Сентября.

Гр. Розень ординаръ-офицеръ Короля Шведскаго, прибылъ сюда и немедленно отправился въ Веймаръ къ Его Величеству Императору.

— Очевидцы не находятъ словъ къ описанію умилительной сцены при встрѣчѣ вчерашняго часа Его Величества Императора съ Великимъ Княземъ Наслѣдникомъ. Его Высочество слѣдуя изъ Эрфурта, на часъ отъ Веймара остановился въ гостиницѣ Ней-Валлендорфъ, и одѣвшись ожидалъ Императора. Какъ только показался экипажъ Государа, Великій Князь тотчасъ отправился пѣшкомъ на встрѣчу Августѣйшему своему Отцу. Вдругъ Монархъ вышелъ изъ экипажа и бросился въ объятія своего любезнаго сына, видимо утѣшаясь совершеннымъ его здоровьемъ.

9-го Сентября.

Государь Императоръ Всероссійскій, вмѣстѣ съ Государемъ Наслѣдникомъ Цесаревичемъ, изволилъ находиться вчера и третьяго дня на малой охотѣ; потомъ посетилъ замки Эгтерсбургъ и Тиффуртъ, лежащіе близъ столицы, а также музеи: изящныхъ искусствъ и чтенія. Въ семь послѣднемъ Его Величество изволилъ подписать Свое Имя, непосредственно подъ прозваніемъ послѣдне-подписавшагося посетителя.

— Вчера вечеромъ, Государь Императоръ съ Государемъ Наслѣдникомъ Цесаревичемъ, также Великимъ Герцогомъ и Герцогинею Веймарскими, изволилъ быть въ театрѣ, на представленіи оперы Обера. Августѣйшій Гость встрѣченъ былъ радостными восклицаніями.

— Сегодня, въ 12 часу, происходилъ на внутреннемъ дворѣ замка, парадъ перваго линейнаго полка. Государь Императоръ Всероссійскій, какъ движеніями, такъ и соответственнымъ обмундированіемъ, этого полка остался весьма доволенъ. Всѣ Августѣйшія особы отправляются завтра въ Лену, для пріема Ея Величества Государыни Императрицы Всероссійской; но при семъ случаѣ не будетъ никакихъ празднествъ, потому, что Государь Императоръ рѣшительно въ оныхъ отказалъ.

— Говорятъ, что Государь Императоръ предполагаетъ 11 ч. выехать въ Магдебургъ. (О.Г.Ц.И.)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 4-го Сентября.

Въ сегодняшнемъ *Монитерѣ* опубликовано Королевск. повелѣніе на счетъ учрежденія Епископства въ Алжиръ. Въ первой статьѣ содержится: „Французскія владѣнія въ Сѣверной Африкѣ составляютъ на предѣ Суфранальную Діоцезію Эсской Митрополіи; Епископъ имѣетъ свое мѣстопробываніе въ Алжиръ.“ Вторая: „Изданная въ Римѣ по нашему требованію Булла отъ 9-го Августа 1838 объ учрежденіи и ограниченіи Епископства въ Алжиръ утверждена нами и обыкновеннымъ порядкомъ должна быть опубликована въ Королевствѣ.“ Третья: „Такое утвержденіе и одобреніе нераспространяется однако на заключеніе, формы и выраженія поманутой буллы, которыя суть или могутъ быть противны, конституціонной Хартіи, Государств. Законамъ, свободѣ, также правамъ и постановленіямъ Галликанской церкви.“ Четвертая: „Текстъ Буллы на Латинскомъ и Французскомъ языкахъ, долженъ быть внесенъ въ журналъ Нашего Государственнаго Совѣта и такое внесеніе даже на подлинномъ должно быть скрѣплено собственноручно Намимъ Генеральнымъ Секретаремъ Государственнаго Совѣта.“

— Изъ Французскихъ портовъ, безпрестанно выходятъ Французскіе корабли назначенные въ Мексиканскій заливъ. 30 ч. пр. м. изъ Рошфорта вышелъ пароходъ *Meteore*, 1-го ч. изъ Бреста пароходъ *Phaeton* а 2-го ч. изъ Тулова ластовая корвета *Caravane*; чтобы присоединиться къ эскадрѣ подъ начальствомъ Адмирала Бодена.

*deru Sw. Anny pierwszego stopnia, Cesarską Koronę ozdobionego.*

Przez Najwyższy Dyplomata, 23-go Lipca Najbardziej mianowany Kawalerem Orderu S. Alexandra Newskiego, Radzca Tajoy, Senator Czelistzew.

— Przez Najwyższe Dyplomata, 17 Lipca, Najbardziej mianowani Kawalerami Orderów: *Sw. Anny 1-go stopnia, Cesarską Koronę ozdobionego, Naczelnik 4-ej Lekkiej dywizji Kawaleryjskiej, Jenerał-Porucznik Szabelski, i Św. Stanisława 1-go stopnia: Jenerał-Majorowie: Dowódzca 1-ej brygady 10-ej dywizji Piechoty, Misiewski i Wojenny Policmajster Armii Działającej Storożenko.*

## WІADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Н І Е М Ц Ы.

Weimar, 7 Września.

Hrabia Rosen, oficer ordynansowy Króla Jmci Szwedzkiego tu przybył i natychmiast udał się do Belwederu do NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA JEJGO MOŚCI.

— Świadkowie naoczni nie mogą dostatecznie opisać serdecznego spotkania się CESARZA JEJGO MOŚCI z WIELKIM KSIĘCIEM NASTĘPCĄ TRONU dnia wczorajszego. WIELKI KSIĄŻE NASTĘPCA, jadąc z Erfurtu, zatrzymał się na godzinę drogi od Weimaru, w domu gościnnym Neu-Walldendorf, ubrał się i oczekiwał CESARZA. Jak tylko się ukazał pojazd JEJGO CESARSKIEJ MOŚCI, JEJGO CESARSKA WYSOKAŚĆ pośpieszył piechotą na spotkanie swojego Dostojnego Ojca. MONARCHA prędko wysiadł z pojazdu, i rzucił się w objęcia ukochanego Syna, ze zdrowia którego mocno zdawał się być uradowanym.

9 Września.

NAJJAŚNIEJSZY CESARZ Rosyjski, łącznie z CESARZEWICZEM NASTĘPCĄ TRONU, raczył być wczora i onegdaj na małym polowaniu, i odwiedził zamki Ettersburg i Tiefsfurt, leżące w bliskości stolicy; był w muzeum pięknych sztuk i w muzeum czytania. W tym ostatnim zakładzie zapisał swe imię, bezpośrednio pod zapisanem imieniem ostatniego gościa.

— Wczora wieczorem był NAJJAŚNIEJSZY CESARZ z CESARZEWICZEM NASTĘPCĄ TRONU i Panującą Rodziną w teatrze, na operze Aubera. Okrzyki radośne powitały NAJJAŚNIEJSZEGO GOŚCIA.

— Dziś w południe, pierwszy półk liniowy odbywał paradę na dziedzińcu zamkowym. NAJJAŚNIEJSZY CESARZ Rosyjski był nader zadowolony z wykonywanych obrótów i ze stosownego ubrania półku. Wszystkie NAJJAŚNIEJSZE Osoby udają się jutro do Jeny, na przyjęcie NAJJAŚNIEJSZEJ CESARZOWEJ Rosyjskiej, nie będzie jednak żadnych proczystości, gdyż CESARZ JEJGO MOŚĆ wyraźnie tego odmówił.

— Słychać, że NAJJAŚNIEJSZY CESARZ Rosyjski, ma 11 b. m., odjechać do Magdeburga. (G.R.K.P.)

FRANCJA.

Paryż, dnia 4 Września.

*Monitor* dzisiaj ogłasza rozkaz Królewski względem założenia Biskupstwa w Algierze. Pierwszy artykuł brzmi następnie: „Posiadłości Francuzkie w Afryce Północnej, mają odtąd składać Suffraganalną Dyocezją Metropoli Aix; Biskup ma swoją rezydencją w Algierze.“ Drugi art., Wydana w Rzymie na żądanie nasze pod 9 Sierpnia 1838 r. bulla, względem założenia i ograniczenia Biskupstwa w Algierze, została przez Nas utwierdzona i w zwyczajnej formie ma być ogłoszona w Królestwie.“ Art. trzeci: „Potwierdzenie to i przyznanie nie rozciąga się jednak do myśli, formy i wyrażenia wspomnianej bulli, które są lub być mogą przeciwnie karce konstytucyjnej, prawom Królestwa, swobodom, oraz prawom i ustawom Kościoła Galikańskiego.“ Artyk. czwarty: „Text bulli ma być w Łacińskim i Francuzkim języku wniesiony do protokołów naszej Rady Stanu i wniesienie to na samym oryginalnie stwierdzone być powinno przez Jenerałnego Sekretarza Rady Stanu własnoręcznie.“

— Nieustannie wypływają z portów francuzkich statki przeznaczone do zatoki Meksykańskiej. Dnia 30 z. m. wypłynął z Rochefort parochod *Meteor*, dnia 1-go z Brest parochod *Phaeton* dn. 2 z Tulonu korweta przewozowa *Caravane*, dla przyłączenia się do eskadry Admirala Baudin.

6-го Сентября.

Сегодня вечером или завтра, Короля обратно ожидаютъ изъ Э. Говорятъ, что запутанность Швейцарскихъ дѣлъ, дѣлаеть необходимымъ присутствіе его въ Парижѣ.

— Съ давнихъ временъ въ Парижѣ незапомнятъ столь сильной бури, какая вчера свирѣпствовала въ городѣ. Въ многихъ мѣстахъ ударилъ громъ, ужасный градъ перебилъ окна. Въ Орлеанской галереѣ (въ Пале Рояль) и въ многихъ такъ названныхъ пассажахъ, перебиты всѣ окна богатыхъ лавокъ.

— Газ. *Semaphore de Marseille* по частному письму изъ Константинополя получила извѣстіе, что 17-го Августа подписанъ торговый трактатъ между Портою, Франціею и Англіею. Порты уничтожаетъ всѣ монополіи и Европейскимъ купцамъ предоставляетъ свободу покупать у кого угодно и по добровольнымъ цѣнамъ. Также Англійскіе и Французскіе товары при перевозѣ чрезъ Турецкую границу, освобождаются отъ всякой пошлины. За то Франція и Англія вновь обѣщали Порты, что они не дозвоятъ нарушенія Кіутагскаго трактата и не допустятъ Египетскаго Пашу до возмущенія противу могущества Порты. Также же увѣренія Порты будто недавно получила также отъ Пруссіи и Австріи. (A.P.S.Z.)

А Н Г Л І Я.

Лондонъ, 4-го Сентября.

Изъ Туниса, отъ 9-го Августа извѣщаютъ, что, Адмиралъ Стопфордъ посѣтилъ Бея, въ его дворецѣ, гдѣ принятъ былъ съ обыкновенною церемоніею. Послѣ кофій, Генералъ Консидинъ давалъ закуску. Офицеры Англійской и Французской морской службы, находилась въ дружескомъ между собою расположеніи, во время пребыванія ихъ въ тамошнемъ портѣ. Начальствуемый Адмираломъ Стопфордомъ флотъ, готовъ былъ къ отплытію на Востокъ.

— Россійскій посолъ, Графъ Поццо ди Борго, выѣдетъ въ деревню, для посѣщенія своихъ знакомыхъ. Гр. Себастьяни, при концѣ этого мѣсяца, поѣдетъ въ Парижъ. (O.G.C.P.)

И С П А Н І Я.

Мадридъ, 29-го Августа.

Третьяго дня въ дворецѣ Королевы похищено много вещей на 50,000 реаловъ. При строгомъ обыскѣ комнаты найдены одинъ человекъ, который показалъ себя заступающимъ мѣсто одного Королевскаго служащаго, его друга. Между тѣмъ заперли его въ одну комнату и поставили стражу, которая услышавъ шумъ въ комнату отворила дверь и нашла запертаго плавающего въ крови; онъ пронзилъ себя въ грудь ножомъ. Безсомнѣнія, это былъ воръ.

— Здѣсь будто открытъ заговоръ, имѣвшій цѣлю увести Королеву при возвращеніи ея изъ Карабачелла.

— Слышно, что во дворецѣ будутъ продавать множество лишней мебели и другія вещи, между которыми будто находится много драгоценныхъ мечей со временъ Филипа V.

Съ Испанскихъ границъ.

Съ Наварскихъ границъ увѣдомляютъ, что Мунагорри получилъ повелѣніе ускорить свой походъ въ Испанію; посему 26 Августа онъ собравъ значительное число своихъ людей, объявилъ имъ, что они чрезъ нѣсколько дней войдутъ въ Испанію.

— По письму изъ Дароки отъ 23 Августа, Кабрера чрезъ Контеррасъ и Минглавила вступилъ въ провинцію Куэнсы. Полагаютъ, что онъ хочетъ обезопасить Мадридъ, или вытѣснить Нарваэца изъ Манхи.

— Изъ Сарагоссы пишутъ, что тамъ опасались нарушенія общественнаго спокойствія. Ожидали туда Генерала Латре. Также получено тамъ изъ Бургоса извѣстіе, что Карлисты подъ начальствомъ Бальмазеды, овладѣли городомъ Пескевра на Дуэрѣ и взяли въ плѣнъ гарнизонъ состоящій изъ 400 чел. линейныхъ войскъ и 200 національныхъ гвардейцевъ. Власть Пеньяфіеля ушли въ Куэллосъ. (A.P.S.Z.)

И Т А Л І Я.

Миланъ, 2-го Сентября.

Вчера происходилъ торжественный въездъ Императора въ нашъ городъ, при многочисленномъ собраніи народа. Вечеромъ городъ былъ иллюминированъ.

(O.G.C.P.)

Ш В Е Й Ц А Р І Я.

Люцернъ, 4-го Сентября.

Сеимъ въ засѣданіи 3-го Сентября, заключеніе по дѣлу о Людвикѣ Наполеонѣ отсрогилъ на 4 недѣли, и 1 Октября соберется для рѣшенія. (A.P.S.Z.)

БИЛЬНА. Типографъ А.Марциновскаго. Печатать дозволяется. Сентября 13 д. 1838 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. и Кав. Лезъ Боровскій.

Dnia 6.

Dzisiaj wieczorem lub jutro oczekują Króla z powrotem z Eu. Mówią, że zawikłanie Sprawy Szwajcarskiej, czyni konieczną obecność jego w Paryżu.

— Od dawnego czasu w Paryżu nie pamiętają tak monej burzy, jak wczora rozwinęła się nad miastem. W wielu miejscach uderzył piorun; mocny grad wielkie zrzadził szkody w oknach. W galerji Orleańskiej (w Palais-Royal) i w wielu tak nazwanych passażach potłuczone zostały wszystkie szkła bogatych sklepów.

— Gaz. *Semaphore de Marseille*, przez list prywatny z Konstantynopola, miała otrzymać wiadomość, że dn. 17 Sierpnia zawarty został traktat handlowy, pomiędzy Portą, Francją i Anglią. Porta ma znieść wszystkie monopolia, a zatem kupcy Europejscy będą mieli zupełną wolność kupowania od kogo chcąc i podług dowolnej ceny. Także Francuzkie i Angielskie towary, przechodząc granicę Turecką, nie mają ulegać żadnej opłacie celnej. Za to Francya i Anglia na nowo przyrzekły Porcie, że nie ścierpią żadnego naruszenia traktatu w Kintahie i żadnego uchybienia ze strony Baszy Egipskiego przeciwko powadze Porty. Takież zapewnienie Porta miała otrzymać nie dawno od Prussii Austrii. (A.P.S.Z.)

A N G L I A.

Londyn, dnia 4-go Września.

Donoszą z Tunetu pod dniem 9 Sierpnia, że Admirał Stopford odwiedzał Beja w jego pałacu, gdzie był przyjmowany ze zwykłemi obrzędami. Po kawie, dawał Jenerał-Major Considine podwieczorek. Oficerowie z floty Angielskiej i Francuzkiej, w przyjacielskiej zostawali z sobą zażyłości, podczas spólnego pobytu w przystani tamtejszej. Flotta Admirała Stopford była w gotowości do odplynienia przez Trypolis na Wschód.

— Poseł Rossyjski, Hrabia Pozzo-di-Borgo, wyjeżdża na wieś, dla odwiedzenia przyjaciół. Hrabia Sebastiani ma przy końcu tego miesiąca odbyć podróż do Paryża. (G.R.K.P.)

H I S Z P A N I A.

Madyt, 29-go Sierpnia.

Zawczora w pałacu Królowej, popełniono kradzież wielu przedmiotów wartości na 50,000 realow. Przy ścisłym przeszukaniu pokojów, znaleziono w jednym z nich człowieka, który na zapytanie: co by tam robił, odpowiedział, że zastępuje służącego królewskiego, swojego przyjaciela. Tym czasem zamknięto go w pokoju i postawiono straż, która gdy naszelest w pokoju drzwi otworzyła, znalazła zamkniętego, we krwi własnej tarzającego się; przebił on siebie w piersi nożem. Niemożna wątpić, że to był złodziej.

— Jakoby odkryto tu spisek, mający na celu porwanie Królowej w czasie powrotu jej z Carabanchel.

— W pałacu ma się przedawać wielka ilość zbywających mebli wraz z innymi przedmiotami, pomiędzy którymi znajduje się także kilka kosztownych mieczów z czasów Filipa V.

Od granic Hiszpanii.

Donoszą od granic Nawarskich, że Muñagorri otrzymał rozkaz przyspieszyć swe wejście do Hiszpanii; dla tego d. 26 Sierpnia zgromadził wielką część swych ludzi, przemówił do nich i ogłosił im, że za dni kilka mają wejść do Hiszpanii.

— Podług listu z Daroka pod 23 Sierpnia, Kabrera przez Contreras i Minglanilla wszedł do prowincyi Cuenca. Rozumieją, że chce niepokoić Madyt lub wyrugować Jenerała Narvaez z Mancha.

— Dnoszą z Saragossy, że tam lękano się naruszenia spokojności publicznej. Oczekiwano przybycia Jenerała Latre. Takież otrzymano tam z Burgos wiadomość, że Karoliści pod dowództwem Balmaseda opanowali miasto Pe-queira nad Duero i wzięli w niewolę załogę, złożoną ze 400 ludzi wojsk liniowych i 200 gwardzystów narodowych. Władze z Penafiel uciekły do Cuellos. (A.P.S.Z.)

W Ł O S N G.

Medyolan, 2 Września.

Wczora, Cesarz odprawił uroczysty wjazd do naszego miasta, pośród licznie zgromadzonej ludności. Wczorajem miasto zajaśniało rzędistemi ogniami.

(G.R.K.P.)

S Z W A J C A R Y A.

Lucerna, 4-go Września.

Sejm na swém posiedzeniu 3 Września postanowienie w sprawie Ludwika Napoleona odłożył do czterech tygodni i dla roztrząsania zgromadzi się znowu 1 go Października. (A.P.S.Z.)